

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 17. februar 2020
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Rune Bæk Krogh
Sagsnr.: 2020-614-1243
Dok.: 1392401

Notat til Folketingets Retsudvalg om afgivelse af indlæg i EU-Domstolens forenede sager C-793/19 og C-794/19, SpaceNet m.fl.

1. Indledning

Bundesverwaltungsgericht (forbundsforvaltningsdomstolen) i Tyskland har i to sager vedrørende den tyske lov om telekommunikation forelagt EU-Domstolen præjudicielle spørgsmål om de EU-retlige rammer for nationale bestemmelser, der forpligter udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester til at lagre størstedelen af relevant trafik- og lokaliseringsdata.

Spørgsmålene angår endnu en gang fortolkningen af artikel 15 i direktiv 2002/58/EF om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor samt artikel 7, 8, 11 og 52 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (Charteret). Der skal således tages stilling til, om de nævnte EU-bestemmelser er til hinder for en national lovgivning, der fastsætter en generel forpligtelse for teleudbydere til at lagre størstedelen af relevant trafik- og lokaliseringsdata for en periode på henholdsvis fire uger for lokaliseringsdata og ti uger for trafikdata, når lovgivningen har til formål bl.a. at sikre den personlige og nationale sikkerhed, og reglerne indeholder en effektiv beskyttelse af de lagrede data mod risici for misbrug samt mod enhver uberettiget adgang.

2. Sagerens faktiske omstændigheder

Sagsøgeren, SpaceNet AG, har i sag C-793/19 gjort gældende for den tyske forbundsdomstol, at den tyske lovgivning, der pålægger udbydere af offentligt tilgængelige elektroniske kommunikationstjenester at lagre størstedelen af relevant telekommunikationstrafikdata, er i strid med EU-retten.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

I sag C-794/19, som omhandler Telekom Deutschland GmbH, svarer de faktiske omstændigheder og begrundelsen for forelæggelsen i det væsentlige til sag C-793/19, og de præjudicielle spørgsmål er identiske.

Forbundsforvaltningsdomstolen konstaterede i forelæggelseskendelserne, at der er behov for, at EU-Domstolen præciserer, hvordan dommen i Tele2-sagen (sag C-203/15 og C-698/15) skal forstås. I dommen fastslog EU-Domstolen, at de svenske regler om logning – som i det væsentlige var sammenlignelig med de danske – var i strid med direktiv 2002/58, sammenholdt med de grundlæggende rettigheder i EU-chartret. EU-retten var således til hinder for en national lovgivning, der med henblik på bekæmpelse af kriminalitet fastsætter en pligt til generel og udifferentieret lagring af samtlige trafik- og lokaliseringsdata vedrørende samtlige abonnenter og registrerede brugere i forbindelse med samtlige midler til elektronisk kommunikation.

Sagsøgte, Tyskland, har heroverfor gjort gældende, at de tyske regler – uanset resultatet i Tele2-dommen – er i overensstemmelse med EU-retten.

Forbundsforvaltningsdomstolen anser det ikke for udelukket, at de tyske regler er i overensstemmelse med EU-retten. I den forbindelse har domstolen påpeget, at de tyske regler på området ikke foreskriver lagring af samtlige telekommunikationstrafikdata for alle abonnenter og registrerede brugere, idet eksempelvis kommunikationsindhold, besøgte hjemmesider, data fra e-mailtjenester og data, som er baseret på forbindelser til eller fra bestemte personer, som i henhold til tysk lovgivning er pålagt tavshedspligt, herunder advokater, læger eller journalister, er undtaget fra kravet om logning. Endvidere påpeger domstolen, at lagringsperioden under den tyske lovgivning på henholdsvis fire og ti uger er væsentlig kortere end i Tele2-sagen, hvor lagringsperiode var på seks måneder efter de svenske regler. Domstolen anfører ligeledes, at de tyske regler, som fastsætter pligt til generel lagring af trafikdata, ikke uden videre kan anses for uforenelig med Charteret henset til behovet for at etablere en balance mellem på den ene side medlemsstatens forpligtelse til at sikre den personlige og nationale sikkerhed og på den anden side overholdelsen af de grundlæggende rettigheder.

3. Den danske interesse i sagen

Det er regeringens opfattelse, at regeringen bør afgive indlæg i disse sager, idet sagerne vedrører EU-medlemsstaternes muligheder for at pålægge teleudbydere at gemme og opbevare oplysninger om tele- og internettrafik

(logning) til brug for bl.a. efterforskning og retsforfølgning af alvorlig kriminalitet og terror.

De danske regler om logning skal som konsekvens af EU-Domstolens afgørelse i Tele2-sagen revideres.

Tele2-dommen efterlader imidlertid væsentlig fortolkningstvivel i forhold til, hvordan nationale bestemmelser om logning kan indrettes i overensstemmelse med EU-retten. Der har således siden foråret 2017 løbende været drøftelser i EU-regi om, hvordan medlemsstaterne kan indrette nationale logningsregler i lyset af dommen. Kommissionen tilkendegav, som følge af Tele2-dommen, at Kommissionen ville udarbejde retningslinjer til medlemsstaterne om indretning af logningsregler. Disse retningslinjer er endnu ikke udarbejdet.

Der verserer for tiden en række præjudicielle sager fra andre EU-medlemsstater for EU-Domstolen, som kan få betydning for medlemsstaternes mulighed for at fastsætte nationale logningsregler.

Danmark og 16 andre EU/EØS-medlemsstater har afgivet indlæg i EU-Domstolens forenede sager C-511/18 og C-512/18 om de franske logningsregler samt i sag C-520/18 om de belgiske logningsregler. I begge sager gjorde regeringen gældende, at Domstolen bør genoverveje visse af de udtalelser, som Domstolen afgav i Tele2-dommen.

Det forventes, at EU-Domstolen vil afsige domme i sagerne i løbet af sommerhalvåret 2020.

Derudover afgav regeringen den 15. oktober 2019 mundtligt indlæg i en præjudiciel sag vedrørende de estiske logningsregler (sag C-746/18, H.K.). På samme måde som i den franske og den belgiske sag blev der også i denne sag fra visse medlemsstater argumenteret for, at EU-Domstolen bør genoverveje retstilstanden, som Tele2-dommen har medført. Det bemærkes, at dommen i denne sag navnlig vil kunne få betydning for, hvordan retsplejelovens regler om adgang til oplysninger, som teleselskaberne skal opbevare til brug for efterforskning og retsforfølgning af strafbare forhold i medfør af logningsbekendtgørelsen, kan udformes.

De forelagte spørgsmål fra den tyske forbundsforvaltningsdomstol adresserer som nævnt også spørgsmål om fortolkningen af EU-Domstolens dom i Tele2-sagen. Domstolens besvarelse af de forelagte præjudicielle spørgsmål

må derfor antages at få stor betydning for vurderingen af, hvorledes de danske logningsregler kan indrettes i overensstemmelse med EU-retten og på en måde, hvor logning fortsat vil udgøre et effektivt efterforskningsredskab for politiet og politiets efterretningstjeneste.

Regeringens synspunkter i sagen

Det er overordnet regeringens opfattelse, at EU-Domstolen skal opfordres til at genoverveje visse af de udtalelser, som Domstolen afgav i Tele2-dommen. Der skal i den forbindelse henvises til, at loggede oplysninger udgør et centralt og effektivt redskab for politiet og politiets efterretningstjeneste, som i forhold til efterforskning og strafforfølgning af alvorlig kriminalitet og terror er af afgørende betydning.

Der skal efter regeringens opfattelse ligeledes argumenteres for, at EU-retten ikke er til hinder for en generel og udifferentieret logningsforpligtelse, hvis formål bl.a. er at sikre den personlige og nationale sikkerhed, som staten har en positiv forpligtelse til at sikre for alle borgere.

Det er i den sammenhæng afgørende, at der sikres en balance mellem på den ene side retshåndhævende myndigheders mulighed for at anvende centralt og effektivt redskaber til brug for efterforskning og strafforfølgning og på den anden side overholdelse af de grundlæggende rettigheder i Charteret.